

รามเกียรติ์ : จากรามายณะสู่การแสดงในราชสำนักไทย

สุปรีย์วรรณ น้อยปุก

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการแสดง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความนี้รวบรวมและศึกษาข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลการผสมผสานทางวัฒนธรรมของอินเดียที่มีต่อไทยในเรื่องของรามายณะ ทั้งทางด้านวรรณกรรมและนาฏกรรมโดยสังเขป วรรณกรรมนั้นไม่ว่าของชาติใดจะมีการอ้างอิงจากวัฒนธรรมของชนชาตินั้นๆ โดยนำสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือสังคมมาประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว ซึ่งไม่ว่าวรรณกรรมเรื่องนั้นจะแปลเป็นภาษาใดก็ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นชาติต้นกำเนิดอยู่ การปรับใช้ ผสมผสานหรือการลอกเลียนแบบเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งของบรรพบุรุษ ดังเช่นวรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์ของไทยซึ่งได้ใช้วิธีการดัดแปลงเนื้อเรื่องดั้งเดิมให้มีแบบอย่างและลักษณะเป็นของตนเอง โดยนำโครงเรื่องทั้งหมดมาจากมหากาพย์รามายณะของอินเดีย โดยใส่วัฒนธรรมและสีสันอย่างไทยลงไป รามเกียรติ์จึงถือได้ว่าเป็นมรดกทางวรรณศิลป์ที่สำคัญอีกชิ้นหนึ่งของไทย

คำสำคัญ : รามายณะ, การผสมผสานทางวัฒนธรรม

บทนำ

รามายณะในอินเดีย

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นข้อปฏิบัติและยึดถือเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตเพื่อรักษากฎระเบียบทางสังคมที่ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่มา เพื่อให้คนในสังคมอยู่รวมกันได้อย่างสงบสุขโดยผ่านกระบวนการทางสังคม วัฒนธรรมตามความหมายแล้ว หมายถึง รูปแบบกิจกรรมของมนุษย์และโครงสร้างในเชิงสัญลักษณ์ที่ทำให้เกิดความเด่นชัดและเป็นวิถีทางในการดำเนินชีวิต เพื่อที่จะเรียนรู้และอาศัยร่วมกันได้กับคนในหมู่มา ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย ซึ่งวัฒนธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ นั้น อาจจะได้รับอิทธิพลมาจากการติดต่อกับชนชาติในภูมิภาคอื่นๆ เช่นการค้าขาย การเป็นอาณานิคม การย้ายถิ่นฐานที่ตั้ง เป็นต้น จึงทำให้มีการรับเอาวัฒนธรรมอื่นๆ เข้ามาปฏิบัติและทำสืบต่อกันมา เราเรียกกระบวนการนี้ว่า การผสมผสานทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมสามารถแสดงออกผ่านทางกิจกรรมและพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เช่น ภาษา ดนตรี นาฏกรรม ศิลปกรรม รวมไปถึงการอุปโภคบริโภคในสังคมนั้นๆ ด้วย (th.wikipedia.org/wiki/วัฒนธรรม) ไทยได้รับวัฒนธรรมต่างๆ จากหลากหลายภูมิภาคเข้ามาผสมกับวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทย ซึ่งสามารถพบได้ในหลายกิจกรรม ยกตัวอย่างในเรื่องของวรรณกรรมและนาฏกรรมที่เห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องของรามเกียรติ์ ไทยได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย นายธนิต อยู่โพธิ์ได้สันนิษฐานถึงการเดินทางของวัฒนธรรมอินเดียที่เข้ามาอยู่ในไทยว่า ไทยได้รับอิทธิพลผ่านทางอินโดนีเซียเลยไปทางแหลมอินโดจีน และตั้งอยู่ในอาณาจักรขอมโบราณและจามซึ่งเชื่อกันว่าบรรพบุรุษของชาตินี้มีต้นกำเนิดมาจากชาวอินเดียใต้ และการเดินทางในสมัยนั้นใช้เรือเป็นหลัก การเดินทางของนักเดินเรือต้องดูทิศทางของลมมรสุมซึ่งจะเห็นว่าลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้หรือลมพายุจะแล่นเข้าสู่แหลมญวนได้อย่างสะดวกและกลับกันเมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือลมอุตราจะพัดจากแหลมญวนไปยังขวา ซึ่งเป็นเรื่องง่ายที่จะมีการผสมผสานในเรื่องของวัฒนธรรมอินเดียเข้ามาทางอ่าวไทย การค้าขายแลกเปลี่ยนกัน

ในสมัยโบราณชาวพื้นเมืองของไทยมีการติดต่อกับพ่อค้าจากทางอินเดียอยู่เรื่อยๆ และด้วยสาเหตุนี้เอง วรรณกรรมและนาฏกรรมของชาวอินเดียจึงมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมของไทยและดินแดนในแถบใกล้เคียง เหล่านี้อีกด้วย (ธนิต อยุธยา. 2500 โขน.13-16องค์การคำของครุสภา.2538.)

รามายณะในฉบับภาษาสันสกฤตแต่งโดย ฤาษีวาลมิกิ รูปแบบในการแต่งของรามายณะนั้นเป็นการ แต่งแบบโคลงของอินเดีย ซึ่งมีทั้งหมด 24,000 โคลง (ดวงธิดา ราเมศวร์.2558 .ต้นตำนานรามเกียรติ์จาก ต้นฉบับเดิม.) รามายณะนั้นในภาษาสันสกฤต มีความหมายว่า การสรรเสริญพระเกียรติ์ของพระราม เป็น นิยายโบราณเรียกกันว่ามหากาพย์ มีต้นกำเนิดมาจากอินเดีย เนื้อหาของรามายณะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ อวตารปางที่ 7 ของพระนารายณ์ลงมาปราบทุกข์เข็ญบนโลกมนุษย์ เป็นหนึ่งในนารายณ์สิบปาง ในอวตารปาง นี้ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รามจันทราวตาร ตามความเชื่อของศาสนาฮินดู เมื่อ 2,500 – 3,000 ปีล่วง มาแล้วนั้นชนเผ่าอารยันมีเชื้อสายผสมระหว่างอินโด – ยูโรป มีต้นกำเนิดอยู่ทางตอนใต้ของรัฐเซีย ย้ายถิ่นฐาน เข้าและแผ่อิทธิพลมาสู่ดินแดนชมพูทวีป เรื่องราวของพระรามในรามายณะนั้น ชาวอารยันมีความเชื่อกันว่ามี ชีวิตอยู่ในประวัติศาสตร์จริงๆและเป็นบรรพบุรุษของชาวอารยัน กล่าวกันว่าการปกครองในยุคของพระรามนั้น มีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก ชนเผ่าอารยันเป็นผู้นำลัทธิหรือความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้าเข้ามา ปลุกฝังในวัฒนธรรมของอินเดียจนมีแบบแผนมาจนถึงปัจจุบัน เช่นในเรื่องของการแบ่งชนชั้นวรรณะ ก็ปรากฏ ในรามายณะด้วยเช่นกัน ชาวอารยันต้องการที่จะปราบปรามชนเผ่าอื่นซึ่งเป็นชนเผ่าดั้งเดิมให้อยู่ในอำนาจ ศัตรูของชาวอารยันที่ขัดแย้งกันมาอย่างยาวนานคือชนเผ่าทมิฬหรือพวกดราวิเดียน ชาวอารยันเรียกชนเผ่านี้ ว่า มลิกขุ ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของอินเดียเป็นต้นแบบของราพณ์หรือทศกัณฐ์ มีถิ่นฐานอยู่ที่เกาะลังกาหรือกรุง ลังกาในวรรณกรรม ตลอดทั้งเรื่องนั้นจะเป็นการสู้รบกันระหว่างพระรามและราพณ์ อุปมาเหมือนกับธรรมะ ต่อสู้กับอธรรม อีกนัยยะหนึ่งคือการต่อสู้ระหว่างชนเผ่าคือชาวอารยันและชาวทมิฬ

การวางตัวละครแบบแยกชนชั้นอย่างชัดเจนนั้นเห็นได้ว่าผู้แต่งรามายณะจะต้องเป็นฝ่ายของชนเผ่า อารยันอย่างแน่นอน ในการเล่าเรื่องมีการอ้างอิงถึงศาสนาได้อย่างชัดเจน เป็นเรื่องราวของความดีและความ ชั่วเป็นสำคัญ ส่วนในจุดประสงค์อื่นนั้นสันนิษฐานว่าเพื่อให้เป็นนิยายสำหรับปลุกใจในระหว่างสงครามมี เรื่องราวของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และเทพเจ้าเพื่อทำให้เรื่องราวน่าสนใจมากขึ้น นักวรรณกรรมยุคใหม่ สันนิษฐานไว้อีกข้อหนึ่งว่ารามายณะน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากมหากาพย์อิลีแอด นิยายของกรีกซึ่งแต่งโดยกวี ชาวกรีก ชื่อว่า โฮเมอร์ เนื่องจากมีเนื้อเรื่องและการดำเนินเรื่องคล้ายกัน นอกจากนั้นในเรื่องของเทพเจ้าก็ เชื่อกันว่าชาวอารยันรับเอาเทพเจ้าของกรีกที่มีความคล้ายคลึงกับเทพเจ้าของชาวฮินดู อาจจะเป็นได้ว่าชาว อารยันรับที่อพยพมาจากรัฐเซียล้วนแต่มีเชื้อสายมาจากยุโรปนั่นเอง (ดวงธิดา ราเมศวร์.2558 .ต้นตำนาน รามเกียรติ์จากต้นฉบับเดิม.กอแก้ว)

รามายณะสู่บทละครเรื่องรามเกียรติ์

ในทางศาสนาและปรัชญาในแนวคิดของชาวตะวันออกนั้นมีความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มี รากฐานทางวัฒนธรรมของชาวเอเชียันั้นมาจากจีนและอินเดียเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้เกิดการแผ่ขยายทาง วัฒนธรรม รวมทั้งการย้ายถิ่นฐานของประชากร เนื่องจากเหตุผลที่ต่างกัน ทั้งการเป็นอาณานิคม การติดต่อ ค้าขาย เป็นต้น ชาวอินเดียส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู เมื่อเกิดการย้ายถิ่นฐานก็นำอิทธิพลทางศาสนาของตน เข้ามาผสมกับความเชื่อดั้งเดิมของชนในพื้นที่ที่ตนย้ายถิ่นฐานเข้าไปด้วย ซึ่งศาสนาฮินดูนั้น กล่าวได้ว่าเป็นต้น กำเนิดของศาสนาพุทธ ซึ่งแพร่ขยายเข้าสู่ทางตอนเหนือและตะวันออกของอินเดีย เข้าสู่จีน ธิเบต มองโกลีเย ฯลฯ บางส่วนนั้นเข้ามาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเริ่มจากศรีลังกา กัมพูชา พม่า ลาว และไทยในที่สุด นอกเหนือจากความเชื่อทางศาสนาแล้ว อินเดียยังเป็นต้นกำเนิดศิลปะวิทยาการต่างๆของไทยทั้งในด้านของ

ระบบการปกครอง สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ศิลปะต่างๆ ไทยก็ได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียและผสมกลมกลืนกันจนมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สิ่งหนึ่งที่เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนคือด้านวรรณกรรมและศิลปะแขนงต่างๆ วรรณกรรมเรื่องรามายณะเป็นวรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของไทยในชนชั้นปกครองมาตั้งแต่สมัยโบราณ เนื้อเรื่องของรามายณะกล่าวถึงพระนารายณ์อวตารลงมาปราบอธรรมบนโลกมนุษย์ คนไทยได้รับคตินี้จากอินเดียอย่างแท้จริงจนยึดถือเป็นความเชื่ออันฝังรากลึกลงในสังคมของไทยเป็นคติความเชื่อที่มีต่อชนชั้นปกครอง ว่าพระมหากษัตริย์คือพระนารายณ์อวตารเสด็จลงมาเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่บ้านเมือง ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราช พระมหากษัตริย์ก็เปรียบได้กับสมมติเทพ ดังนั้น วรรณกรรมเรื่องรามายณะหรือที่ไทยเรียกว่ารามเกียรติ์ คือวรรณกรรมที่สรรเสริญองค์พระมหากษัตริย์

ตามหลักฐานที่ปรากฏในไทยนั้น พอที่จะสันนิษฐานได้ว่า รามเกียรติ์เข้ามาในประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 900 ปี ดังจะเห็นหลักฐานของภาพจำหลักเรื่องรามเกียรติ์ที่ปราสาทหินพิมาย และในสมัยสุโขทัย มีปรากฏในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงซึ่งกล่าวถึงถ้าพระรามและ ถ้าสีดา อันเป็นตัวละครจากรามายณะ แต่เป็นเรื่องที่ปรากฏในวรรณคดีและไม่มีหลักฐานในการรองรับว่า คำที่กล่าวในศิลาจารึกนั้นเป็นจริงหรือไม่ แต่ที่มีหลักฐานอันแท้จริงของรามเกียรติ์นั้น มีบันทึกไว้โดยลาลูแบร์เป็นจดหมายเหตุ กล่าวถึงการเล่นโขนในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ว่า “โขนนั้น เป็นการร้ายรำเข้า ๆ ออก ๆ หลายคำรบ ตามจังหวะขอและเครื่องดนตรีอย่างอื่นอีก ผู้แสดงนั้นสวมหน้ากาก (หัวโขน) และถืออาวุธ แสดงบทบาทไปในทางสู้รบกันมากกว่าจะเป็นการร้ายรำ และมาตราว่าการแสดงส่วนใหญ่จะหนักไปในทางโหดเหี้ยมโหดแค้นแค้นโหดเหี้ยม และวางท่าอย่างเกินสมควรแล้ว นาน ๆ ก็หยุดเจรจาออกมาสักคำสองคำ หน้ากาก (หัวโขน) ส่วนใหญ่นั้นน่าเกลียด เป็นหน้าสัตว์ที่มีรูปพรรณวิถวาร (สิง) หรือไม่เป็นหน้าปีศาจ (ยักษ์)” นอกจากนี้ยังพบวรรณคดีเรื่องหนึ่งชื่อว่า ราชพิลาปคำฉันท์หรือนิราศสีดา ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้แต่งขึ้น ในเนื้อหากกล่าวถึงความรำพันทุกข์โศกของพระรามที่มีต่อนางสีดาอันถูกทศกัณฐ์จับตัวไปยังกรุงลงกา ซึ่งนับเป็นวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับรามเกียรติ์เพียงเรื่องเดียวก่อนที่จะมาปรากฏในสมัยกรุงธนบุรีซึ่งพระเจ้าตากสินมหาราชพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อครั้งย้ายราชธานีจากอยุธยา มาสร้างบ้านแปลงเมืองที่กรุงธนบุรี หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาแล้ววรรณคดีที่เคยมีนั้นได้สูญหายไปเกือบหมด (ธนิต อยู่โพธิ์. โขน. 2539 : องค์การคำของครูสุภา)

โขนกับการแสดงในราชสำนักไทย

โขน ถือเป็นนาฏกรรมชั้นสูงของไทย แต่เดิมนั้นมีแสดงในเฉพาะเขตพระราชฐานเท่านั้น เป็นของที่สงวนไว้สำหรับพระมหากษัตริย์ ในสมัยก่อนไม่สามารถนำมาแสดงนอกเขตพระราชฐานได้ โดยถือว่าเป็นเครื่องราชูปโภคประกอบพระราชอิสริยยศของกษัตริย์ ซึ่งคนธรรมดาไม่มีโอกาสได้ชม คำว่า โขน ยังไม่สามารถหาที่มาได้อย่างแน่นอนว่าเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาอื่นหรือเป็นคำไทย อาจารย์ธนิต อยู่โพธิ์ได้กล่าวถึงความหมายของโขนไว้ มีหลายที่มาและความหมาย โกล้เคียงกัน โดยได้นิยามคำว่า โขน ในนาฏศิลป์ว่า ละครชนิดหนึ่งที่มีผู้เล่นสวมหน้ากาก เรียกกันว่าหัวโขน ซึ่งคำนิยามนี้เหมาะสมและชัดเจนกับโขนของไทยมากที่สุด ต้นกำเนิดของการเล่นโขนสันนิษฐานว่าเกิดจากสิ่งแขนงต่างๆ เหล่านี้นำมารวมกันและปรับปรุงจนเกิดขึ้นมาเป็นโขน ได้แก่

1. ระบุว่า รำ เต้น เป็นศิลปะการเล่นที่มีมาแต่ครั้งโบราณและเป็นแบบแผนต่อกันมา เกิดการวิวัฒนาการขึ้น จึงมีคำบัญญัติเรียกใหม่ว่า โขนละครพ่อนรำ ในการแสดงโขนใช้การเต้นเป็นหลักสำคัญ

2. กระบี่กระบอง ด้วยเหตุที่ว่าคนไทยมีนิสัยของการเป็นนักรบ ศิลปะในการใช้อาวุธจึงนำมาปรับให้เล่นกับโขนในตอนรบทัพจับศึก อย่างที่เรามักเห็นว่ามีการประกอบกับการเต้นที่เรียกกันว่า

ระบำวีรชัย ตลอดจนการใช้อาวุธของตัวละครสำคัญในการต่อสู้ มีการใช้อาวุธที่ต่างกัน เช่น ศร พระขรรค์ ทวน หอก เป็นต้น

3. หนังใหญ่ การแสดงโขนได้รับอิทธิพลจากหนังใหญ่คือบทบาทและเจรจา ตลอดจนเนื้อเรื่องที่มีเนื้อเรื่องรามเกียรติ์เหมือนกัน

4. กลั๊กกพี ละครพื้นเมืองของอินเดียโบราณอีกแบบหนึ่ง เป็นการเล่นที่เกี่ยวกับเทพเจ้าและมหากาพย์ต่างๆ มีลักษณะการเล่นคล้ายกับโขน คือ โรงละครจะจัดกันในที่แจ้ง ไม่มีหลังคา (ตรงนี้คล้ายกับโขนกลางแปลง) แสงสว่างใช้ตะเกียงจุด ส่วนด้านหลังโรงปล่อยให้มืดแทนฉาก มีคนพากย์และนักดนตรียืนพากย์และเล่นดนตรีอยู่เบื้องหลังโรงละคร นักแสดงจะเดินไปตามเสียงดนตรีและเสียงพากย์

5. ชัคนาคตีกดำบรรพ์ โขนได้รับเอาการแต่งตัว เครื่องแต่งกายของชัคนาคตีกดำบรรพ์เข้ามาในการแสดง การเล่นชัคนาคตีกดำบรรพ์นั้นจะให้ผู้แสดงแต่งตัวเป็นเทวดาซีกทางทางนาค โดยผู้แสดงเป็นเทวดามักจะเป็นพวกมหาดเล็ก ส่วนทางด้านหัวนาคเป็นอสูร มีตำรวจเล็กเป็นผู้แสดง เรื่องราวของการชัคนาคตีกดำบรรพ์เป็นส่วนหนึ่งของต้นเรื่องรามเกียรติ์ มีเรื่องราวเกี่ยวกับการอวตารของพระนารายณ์เป็นเต่า กูรมาวตารหนึ่งในนารายณ์สิบปาง

โขนของไทย มีกำเนิดเป็นของผู้ชายเล่นในราชสำนักยุคต้นอยุธยา เช่น พวกตำรวจและมหาดเล็ก เล่นรามเกียรติ์เรื่องเดียว ไม่เล่นเรื่องอื่น แล้วเล่นในสนามกลางแจ้ง มีฉากเดียวคือยกרב ใช้พากย์และเจรจาเท่านั้น ไม่มีร้อง จึงไม่มีผู้หญิงเล่น เพราะไม่มีบทนางสีดา มีแต่บททศกัณฐ์, พระราม, พระลักษมณ์, หนุมาน, และทหารสองฝ่าย

ถ้าเล่นในโรงไม่เรียกโขน แต่เรียกละคร และมีบทร้อง กับมีผู้หญิงเล่นเป็นนางสีดา

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงมีพระอธิบายว่าโขนเป็นของผู้ชายเล่นไว้ในหนังสือตำนานเรื่องละคร อิเหนา(พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2464) ดังต่อไปนี้

“โขนในประเทศนี้ มีเค้ามูลอยู่ในกฎหมายเตียรบาลตอนตำราพระราชพิธีอินทราภิเษก”

“ลักษณะการทำในพระราชพิธีอินทราภิเษก ก็คือ การเล่นแสดงตำนานในไสยศาสตร์เพื่อแสวงสวัสดิมงคล มาแต่มูลเหตุอันเดียวกันกับที่เล่นโขนเรื่องรามเกียรติ์” (มติชนสุดสัปดาห์ ลงฉบับประจำวันศุกร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2555)

รามเกียรติ์ปรากฏเป็นบทละครในสมัยอยุธยา บทละครนั้นถูกบันทึกลงในสมุดไทย เป็นบทละครที่มีอิทธิพลต่อศิลปะแขนงต่างๆของไทย ลักษณะของสมุดไทยเรื่องรามเกียรติ์นั้นเนื้อกระดาษทำด้วยเยื่อไม้พับทบกันไปมา ตัวอักษรทั้งหมดใช้วิธีการคัดลงในสมุดและเป็นอักษรแบบโบราณ บทละครเรื่องรามเกียรติ์ของอยุธยานั้น ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีทั้งหมดกี่ฉบับ เก็บรักษาไว้ที่ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ โดยต้นฉบับเป็นสมุดไทยขาว ดาวรัตน์ ชูทรัพย์เป็นผู้สืบค้นและทำคำอธิบาย (ดาวรัตน์ ชูทรัพย์.2541 : 10-14) ทราบลักษณะของบทละครดังนี้

1. ผู้แต่งบทละคร ไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้แต่งที่แน่นอน นายธนิต อยู่โพธิ์ เมื่อได้อ่านแล้วจึงสันนิษฐานว่าเป็นฉบับ เชลยศักดิ์ ไม่น่าจะใช่ของหลวงเนื่องจากภาษาที่ใช้ไม่สุภาพผู้ที่คัดลอกชื่อนายฉายโศรฐ

2. ลักษณะของคำประพันธ์ในสมุดไทย แต่งด้วยกลอนบทละคร มี 4 -12 คำ คำขึ้นต้น มีคำว่า บัดนั้น เมื่อนั้น มีข้อความเต็มวรรคและคำ 2 พยางค์ เช่น มาเถิง ฟังสา หรือ “สาวสวัสดิ์ปิดกรค้อนให้”

(ดาวรัตน์ ชูทรัพย์ . 2541 : 63)

3. การสัมผัสของกลอนไม่สัมพันธ์กัน ไม่ไพเราะสละสลวย (ดาวรัตน์ ชูทรัพย์ . 2541 : 66)

4. เนื้อเรื่องเริ่มตั้งแต่พระรามประชุมพลจนถึงองค์สื่อสาร

5. ตัวละครบางตัวในสมัยอยุธยาไม่มีเหมือนในฉบับอื่น

6. การใช้ภาษา ซึ่งมักใช้คำที่เป็นภาษาพูด
7. การให้เพลงไม่มีระบุเพลงขับร้องหรือเพลงหน้าพาทย์

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ทรงเห็นถึงความสำคัญของรามเกียรติ์เป็นอย่างมาก เราจะเห็นได้ในแต่ละรัชกาลได้มีบทพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์เป็นวรรณกรรมที่สำคัญและนำมาเพื่อใช้สำหรับการเล่นละครในราชสำนักอีกด้วย โดยจะยกพระนามของพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์เอาไว้

รัชกาลที่ 1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ได้ทรงพระราชนิพนธ์ บทละครเรื่องรามเกียรติ์เป็นฉบับที่มีความสมบูรณ์เป็นอย่างยิ่ง ทรงพระราชนิพนธ์ตั้งแต่หิรันตยักษัณม้วนแผ่นดิน กำเนิดท้าวโนมาตัน สร้างกรุงศรีอยุธยา สงครามระหว่างทศกัณฐ์และพระรามจนกระทั่งถึงตอน พระรามครองเมือง โดยเริ่มต้นด้วยการสดุดีพระเกียรติ กล่าวถึงการทำนุบำรุงแผ่นดินในด้านต่างๆและถึงจะเป็นการเข้าเรื่องรามเกียรติ์ สรุปคือ การที่ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเนื่องจาก

1. เพื่อต้องการเฉลิมพระเกียรติของพระองค์เอง
2. เพื่อเป็นการรวบรวมวรรณคดีที่สูญหายไปเมื่อครั้งเสียกรุง
3. เพื่อให้วรรณคดีเป็นเรื่องสำหรับอ่านและแสดงละคร

รัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ขึ้น จุดประสงค์หลักของพระองค์นั้นเพื่อเป็นการไว้สำหรับเล่นละครเป็นสำคัญ โดยพระราชนิพนธ์ตามการดำเนินเรื่องของบทละครเรื่องรามเกียรติ์ของรัชกาลที่ 1 เริ่มตั้งแต่ตอนหนุมานถวายแหวนไปจนกระทั่งถึงตอนทศกัณฐ์ล้ม เมื่อทรงพระราชนิพนธ์เสร็จแล้วจึงนำไปให้กรมหลวงพิทักษ์มนตรีร่วมกับนาฏศิลปินอีก 2 คน คือนายทองอยู่และนายรุ่ง นำไปคิดประดิษฐ์ทำรำ แล้วจึงนำไปให้ละครหลวงในราชสำนักแสดงให้ทรงทอดพระเนตร ทรงติชมแก้ไขกระบวนกรำด้วยพระองค์เองจนกว่าจะงดงามและสมบูรณ์แบบ หากตอนใดเกิดปัญหาในการแสดงหรือเกิดขัดข้องในการแสดง จะทำความเข้าใจกราบทูลเพื่อให้ทรงพระกรุณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นับเป็นกลวิธีการประพันธ์ที่มีความประณีตในการแสดงมากที่สุดเลยก็ว่าได้

รัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในสมัยนี้มีการจัดระเบียบในเรื่องของการแสดง ดูแลเรื่องความเหมาะสม นับเป็นอีกสมัยหนึ่งที่มีการละครเฟื่องฟูมากที่สุด เราจะเห็นได้จากเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

1. ให้อิสระแก่เจ้านาย ข้าราชการสำนักให้มีคณะละครเป็นของตัวเองได้ และให้มีละครผู้หญิงได้
2. ประกาศห้ามมิให้หัวข่างที่ใช้ใ้ในการแสดงละครเป็นสีเผือกหรือสีประหลาด ให้ใช้แต่เพียงสีดำเท่านั้น ยกเว้นข่างเอราวัดที่ทำเป็นสีเผือกได้
3. โปรดให้มีการตั้งภาษีโรงละคร เนื่องจากทรงเห็นว่า เจ้าของคณะละครควรช่วยเสียภาษีราชการแผ่นดินบ้างเหมือนอย่างในต่างประเทศ

ทรงให้ราษฎรมีอิสระในการเล่นละครและแต่งบทละครตามใจชอบแล้ว พระองค์ยังทรงพระราชนิพนธ์บทละครหลายเรื่อง เช่น รามเกียรติ์ บทเบิกโรงเรื่อง นารายณ์ปราบนาททุก พระรามเดินดง พระรามเข้าสวนพิราพ เป็นต้น

รัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงส่งเสริมสนับสนุนศิลปการแสดงทุกประเภท ทรงพระราชนิพนธ์บทละครต่างๆมากมายรวมถึงรามเกียรติ์ด้วย เช่นตอนศูรปนขาขึ้นหึง และทรงให้เล่นแบบละครดึกดำบรรพ์ คือรำเองและร้องเอง ตอนพระรามตามกวาง เผลอลงกา ขับพิเภก จองถนง ประเดิมศึกกลองกา ประกอบด้วยตอนสุกรสารปลอมพลสุครีพหักฉัตร องคตสื่อสาร และนาคบาท นอกจากนั้นยังมีการปรับปรุงบทละครและตัวละครต่างๆในเรื่องรามเกียรติ์มากมาย ดังที่ทรงเขียนไว้ในหนังสือรามเกียรติ์ บทร้องและบทพากย์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่า “บทละครเรื่องรามเกียรติ์ที่รวมอยู่ในเล่มนี้ เปนบทที่ข้าพเจ้าได้แต่งขึ้นเป็นครั้งคราวสำหรับเล่นโขง,มิได้ตั้งใจที่จะให้เป็นหนังสือกวีนิพนธ์สำหรับอ่านเพราะๆหรือดำเนินเรื่องราวติดต่อกันฉะฉานเลย.บทเหล่านี้ได้แต่งขึ้นเพื่อความสวดกแก่การเล่นโขงโดยแท้, จึงมีทั้งคำกลอนอันเป็นบทร้อง ทั้งบทพากย์และเจรจาอย่างโขงระคนกันอยู่ตามแต่จะเหมาะแก่การเล่นออกโรงจริงๆ”

สรุป

รามายณะเป็นวรรณกรรมของอินเดียถือว่าเป็นนิยายที่สำคัญและเป็นมรดกของชนชาติอินเดีย เล่าถึงการสู้รบระหว่างธรรมะและอธรรม นอกจากนั้นยังแฝงด้วยข้อคิดและคติธรรมที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อเรื่องและแฝงให้เห็นถึงความเป็มนมนุษย์ซึ่งมีเรื่องของ ความรัก โลก โกรธ หลง อันเป็นธรรมดาของปุถุชนทั่วไป

การผสมผสานทางวัฒนธรรมเป็นการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมจากสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่งด้วยปัจจัยหลายอย่างเช่น การมีพื้นที่ใกล้เคียงกัน การเป็นอาณานิคม การติดต่อค้าขายหรือการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมในด้านต่างๆมากมาย เช่น ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม นาฏกรรม การดนตรี วรรณคดี เป็นต้น สิ่ง que เห็นได้อย่างชัดเจนในปัจจุบันและใกล้ชิดกับวิถีชีวิตประจำวัน ซึ่งไทยก็นำมาผสมผสานประยุกต์ใช้จนเป็นเอกลักษณ์ของไทย

ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากอินเดียในเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมาจากมหากาพย์รามายณะ โดยการนำเข้ามาเผยแพร่จากหมู่พ่อค้าชาวอินเดียที่ล่องเรือมาทำการค้าขายในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สันนิษฐานว่าเข้ามาในประเทศไทยเมื่อ 900 ปีที่แล้วโดยจะเห็นได้จากหลักฐานทางวรรณคดีและทางประวัติศาสตร์ในสถานที่ต่างๆ วรรณกรรมเรื่องรามเกียรติ์มีความสำคัญต่อความเชื่อของชาวไทยตลอดจนชนชั้นปกครองมาช้านาน ชาวไทยเชื่อกันว่าพระมหากษัตริย์คือพระนารายณ์อวตารลงมาปกครองบ้านเมืองเพื่อเป็นหลักชัย ปัดเป่าทุกข์บำรุงสุขให้แก่ราษฎร เราจะเห็นได้จากบทความแล้วว่า พระมหากษัตริย์ทรงเห็นถึงความสำคัญของบทละครเรื่องรามเกียรติ์ เนื่องจากเนื้อหาของเรื่องเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับระบบการปกครองของพระมหากษัตริย์โดยตรง และยังเป็นการสวดติเฉลิมพระเกียรติของบูรพกษัตริย์ในอดีตที่มีคุณูปการต่อชนชาติไทยอีกด้วย

รายการอ้างอิง

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว . 2464 รามเกียรติ์ บทร้องและบทพากย์ . กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. 2554 : เอติสัน เพรส โปรดัคส์ จำกัด.
ดวงธิดา ราเมศวร์ . 2558 ต้นตำนานรามเกียรติ์จากต้นฉบับเดิม รามายณะ : สำนักพิมพ์กอแก้ว.
รามเมศ เมนอน. 2551. แปล : วรวดี วงศ์สง่า . รามายณะ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ
ธนิธ อยู่โพธิ์. 2500 โขน.องค์การค้าของคุรุสภา.2538.
วิณา วิสเพ็ญ . 2549 วรรณคดีการละคร. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์,2549

วิมลศรี อุปรมัย . 2553 นาฏกรรมและการละคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : แอคทีฟ พรินท์ จำกัด , 2553
<https://guru.sanook.com/2319/>
<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%82%E0%B8%82%E0%B8%99>
https://www.baanjomyut.com/library/social_sciences/34.html